

УДК 338.43

Владимир О.М. – к.е.н., доц., Микицей О. – ст. гр. Бім-51.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ СИРОВИННИМИ РЕСУРСАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ М'ЯСОПЕРЕРОБНІЙ ГАЛУЗІ

Науковий керівник: к.е.н., доц. Владимир О.М.

Vladymyr O.M., Mykytsei O.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

DEFINITION PROBLEMS SECURITY OF RAW RESOURCES OF NATIONAL MEAT INDUSTRY

Supervisor: PhD Vladymyr O.M.

Ключові слова: м'ясопереробна галузь, сировинні ресурси, сировинний потенціал.

Keywords: meat processing industry, raw materials, raw material potential.

Сучасні умови господарювання вітчизняних підприємств: непрогнозовано високий рівень інфляції, підвищення цін на сировину та матеріально-технічні ресурси, зниження купівельної спроможності, політична нестабільність України загострюють боротьбу виробників за ринки збуту. Зазначені тенденції є характерними і для м'ясопереробної галузі. Виробництво м'яса та його перероблення є стратегічно важливими для України галузями національної економіки, ступінь розвитку яких не тільки визначає рівень продовольчої безпеки країни, але й впливає на здоров'я та працездатність населення. Крім того, дану галузь слід розглядати як потенційне джерело зміцнення позицій України на зовнішніх ринках. Проте, стрімкий занепад вітчизняного тваринництва за два останні десятиліття призвів до його глибокої кризи, що супроводжувалася постійним та стабільним скороченням поголів'я тварин, зниженням рівня ефективності виробництва та отриманням значних збитків. Значних змін зазнала і м'ясопереробна галузь, яка сьогодні почала поступово відроджуватися.

Проблема вирішення питання забезпеченості сировинними ресурсами постає у м'ясопереробній галузі, для якої формування сировинного потенціалу є терміновим завданням. Вирішення цієї проблеми дасть змогу створити реальні передумови для покращення кількісних та якісних показників розвитку м'ясопереробної галузі. Створення вартості м'ясних продуктів починається у сільськогосподарському виробництві з формування кормової бази для тваринництва та вирощування худоби та закінчується реалізацією готової продукції підприємствами торгівлі. Економічні відносини у ланцюжку "сільськогосподарські товаровиробники – переробні підприємства – торгівля" існують у динамічному аспекті, а тому є необхідність їх постійного та комплексного дослідження у розрізі аграрних, виробничих і загальних економічних відносин. Регіони України, залежно від умов та результатів діяльності м'ясопереробних підприємств, доцільно поділити на чотири групи. До першої групи належать Закарпатська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Сумська, Тернопільська, Херсонська, Чернігівська області, які виготовляють відносно невеликі обсяги ковбасних виробів, витрачаючи при цьому мінімум необхідних ресурсів. Регіони другого кластера, які включають Вінницьку, Івано-Франківську, Рівненську, Хмельницьку області, можна охарактеризувати як найменш ефективні, оскільки за

найкращих вихідних умов їх результати є порівняно низькими. Третій (Волинська, Дніпропетровська, Полтавська) та четвертий (Житомирська, Запорізька, Харківська, Чернівецька) кластери є еталонними, оскільки підприємства цих груп, залучаючи відносно невеликі обсяги ресурсів, демонструють високі результати діяльності.

Перспективним напрямком розвитку скотарства є розведення порід м'ясного напрямку, оскільки основним джерелом яловичини в Україні було та залишається молочне скотарство, але інтенсифікація виробництва молока в нашій країні супроводжується скороченням поголів'я худоби, а, отже, і виробництва яловичини. Якщо у свинарстві та птахівництві використовуються переважно концентровані корми, то на рівень інтенсивності їх виробництва природний агропотенціал території впливає несуттєво. Найбільший вплив він робить на пасовищне тваринництво. Основним мотиваційним чинником, який спонукає вітчизняних економічних суб'єктів до виробництва продуктів м'ясоперероблення, а не іншого виду продукції, є прибуток. Водночас, вимогою для спрямування необхідних ресурсів, у т. ч. інвестиційних, у сфері перероблення м'яса є створення необхідних умов для отримання переробниками достатнього економічного ефекту. Первинними ж вихідними умовами для виготовлення продуктів м'ясоперероблення є повноцінне забезпечення перероблення сировиною – продукцією тваринництва. Розвиток вітчизняної м'ясопереробної галузі вимагає виявлення потенційних джерел збільшення результативності перероблення м'яса. Одним із шляхів отримання такої інформації є групування регіонів України залежно від умов та результатів діяльності м'ясопереробних підприємств та виділення особливостей найбільш ефективних й результативних із них. Проблема вітчизняних виробників полягає не тільки в значному імпорті м'ясної продукції. При практичній реалізації певних державних програм із підтримки вітчизняного виробника щодо м'ясопереробної галузі можна було б говорити не тільки про зменшення великих обсягів імпорту м'яса, а й про значне збільшення обсягів експорту продукції.

У даний час величезні території сільськогосподарських угідь не використовуються, рілля заростає чагарником. М'ясне скотарство має ряд наступних конкурентних переваг: у порівнянні з молочним тваринництвом це менш капіталомістка галузь; не вимагає кадрів високої кваліфікації; його можна розмістити на землях, віддалених від міських поселень; використовує трав'яні корми, які є у достатку; споживча якість м'яса вища, ніж у худоби молочних порід; у великих містах зростає попит на м'ясну продукцію; наявність в пріоритетному національному проекті можливості придбання племінної м'ясної худоби на умовах лізингу. У господарствах України збереглися резерви, необхідні для створення галузі м'ясного скотарства: є невикористовувані тваринницькі приміщення, в яких (при незначних витратах на ремонт) можливе розміщення м'ясної худоби; кормова база дозволяє тримати велику кількість худоби і для її розширення є досить невикористовуваних угідь, на яких можна організувати заготівлю об'ємистих кормів і довголітні, культурні пасовища; молочну худобу, що відрізняється низькою продуктивністю, може бути використаний для отримання помісних телят. При правильній організації відтворення можна третю частину корів ферм схрещувати з биками спеціалізованих м'ясних порід, без збитку для ремонту стада та виробництва молока. Цей напрямок дозволяє не тільки збільшити валовий продукт країни, а й забезпечити роботою населення депресивних районів, підвищити добробут сільських жителів, призупинити вимирання села, наповнити місцеві бюджети.